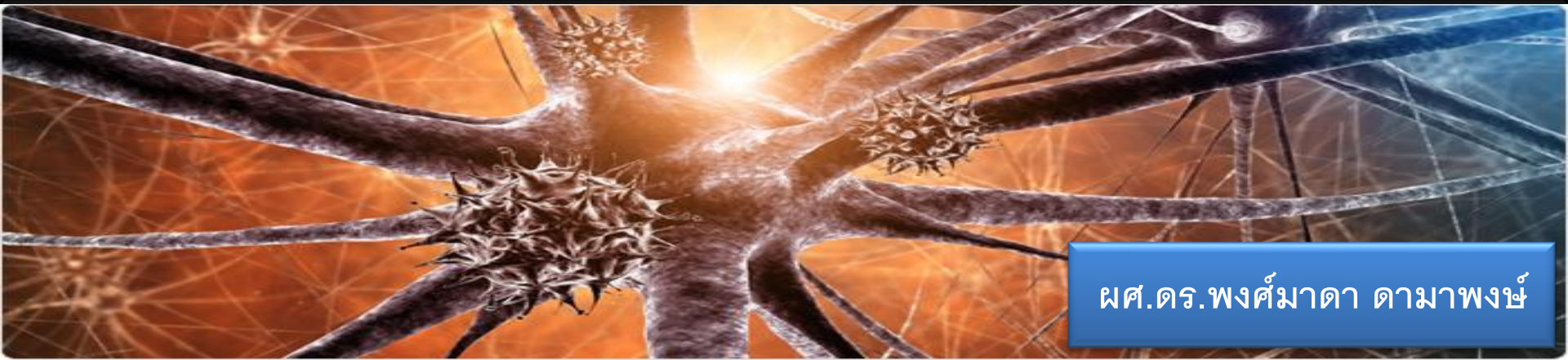

สมอง/กลไกการเสพติดและ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ผศ.ดร.พงศ์มาตา ดามาพงษ์

สมอง

สมองคืออวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายที่สำคัญมาก มีลักษณะเป็นก้อนเนื้อนุ่มๆ หนักประมาณ 1.4 กิโลกรัม อยู่ในกะโหลกศีรษะ มีหน้าที่ควบคุม การทำงานต่างๆ ของร่างกาย ได้แก่ การเคลื่อนไหวของ กล้ามเนื้อ การประสานงานของกล้ามเนื้อ เช่น การแกว่งแขนเวลาเดิน การมองเห็น การได้ยิน การพูด การคิด ความทรงจำ อารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ ทั้งความพอใจและความเจ็บปวด

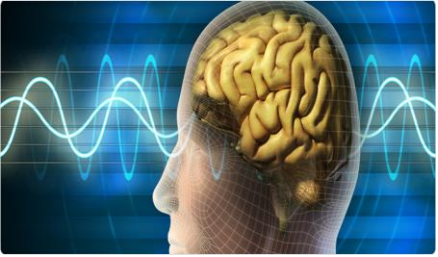

สมอง

สมองประกอบด้วยเซลล์สมองหรือเรียกว่าเซลล์ประสาท (**neuron**) นับพันล้านเซลล์ การทำงานของสมองเกิดขึ้นจากการติดต่อสื่อสารส่งสัญญาณกัน ระหว่างเซลล์ประสาทเหล่านี้ และระหว่างเซลล์ประสาท กับเซลล์ของอวัยวะอื่นๆ เช่น เซลล์กล้ามเนื้อ เป็นต้น

สมอง

เครือข่ายการทำงานของเซลล์ประสาทนั้นนอกจากจะอยู่ภายในสมองแล้ว ยังกระจายออกไปทั่วร่างกาย เรียกว่าระบบประสาท ระบบประสาทประกอบด้วย ระบบประสาทส่วนกลางและระบบประสาทส่วนปลาย ระบบประสาทส่วนกลางได้แก่ สมองและไขสันหลัง ระบบประสาทส่วนปลายได้แก่ เส้นประสาทต่างๆที่ กระจายอยู่ทั่วร่างกาย

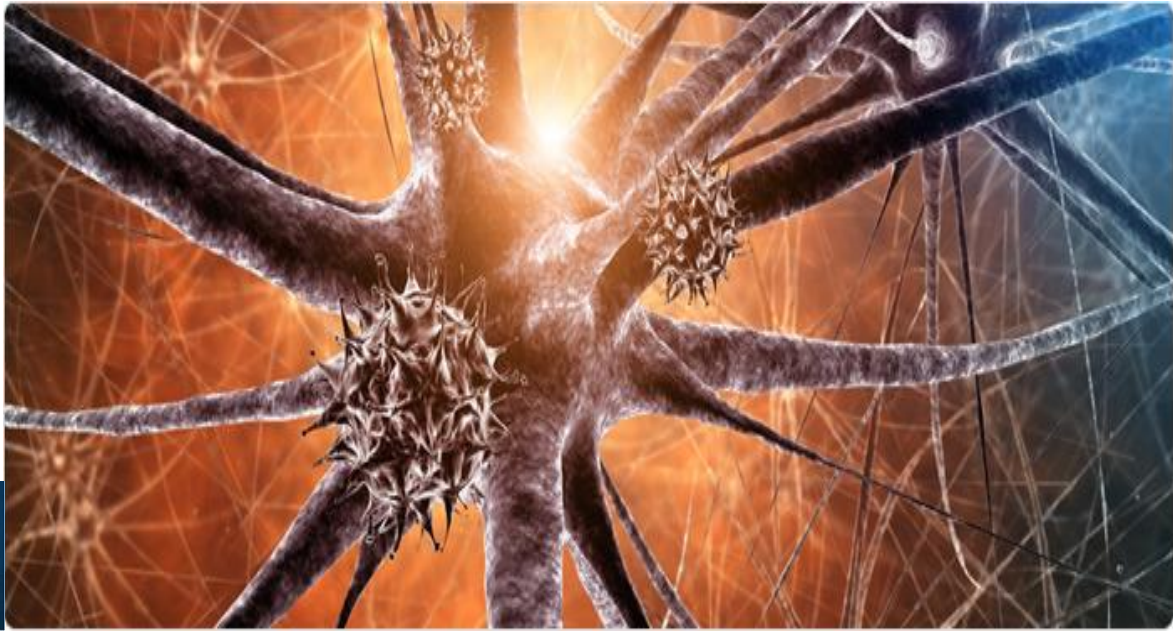

สมอง

การทำงานของสมองคือการส่งสัญญาณระหว่างเซลล์ประสาททั้งหลาย เซลล์ประสาทมีรูปร่างเหมือนปลาหมึกยักษ์ คือมีตัวเซลล์ (**soma**) และมีแขนยาวๆ ยื่นออกไป

รอบๆ

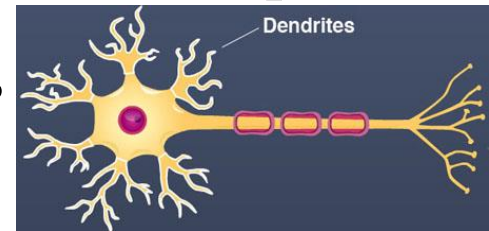

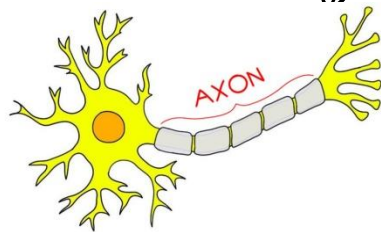
สมอง

แขนงต่างๆนี้แบ่งได้เป็น 2 ชนิด ตามหน้าที่การทำงาน คือ
แขนงรับสัญญาณ

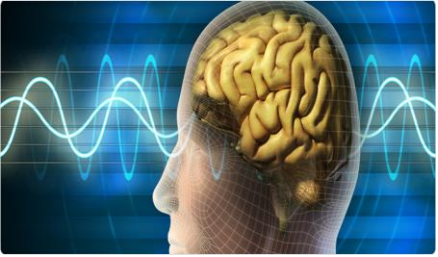
-(dendrite) ทำหน้าที่รับสัญญาณหรือข้อมูลจาก
เซลล์ประสาทอื่น และแขนงส่งสัญญาณ

-(axon) ทำหน้าที่ส่งสัญญาณ หรือข้อมูลไปยัง เซลล์
ประสาทอื่น

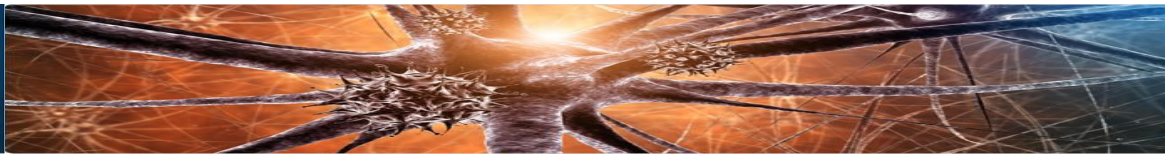
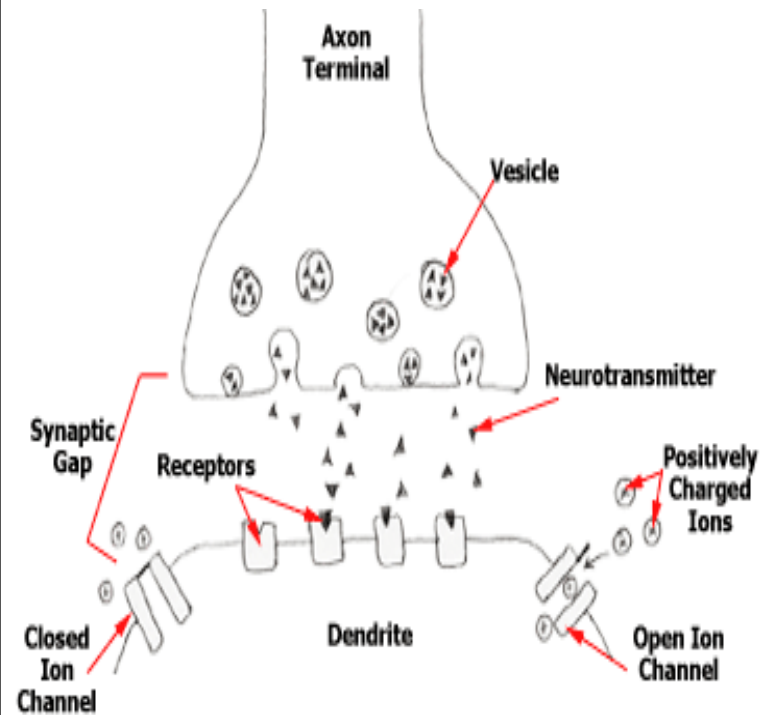

สมอง

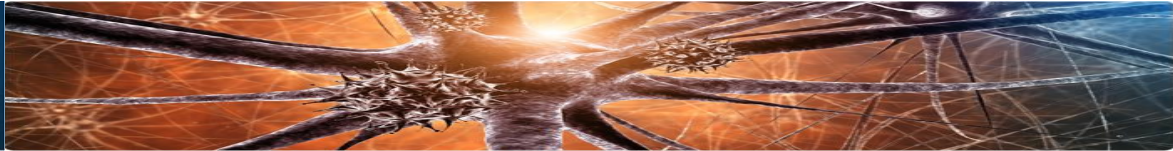
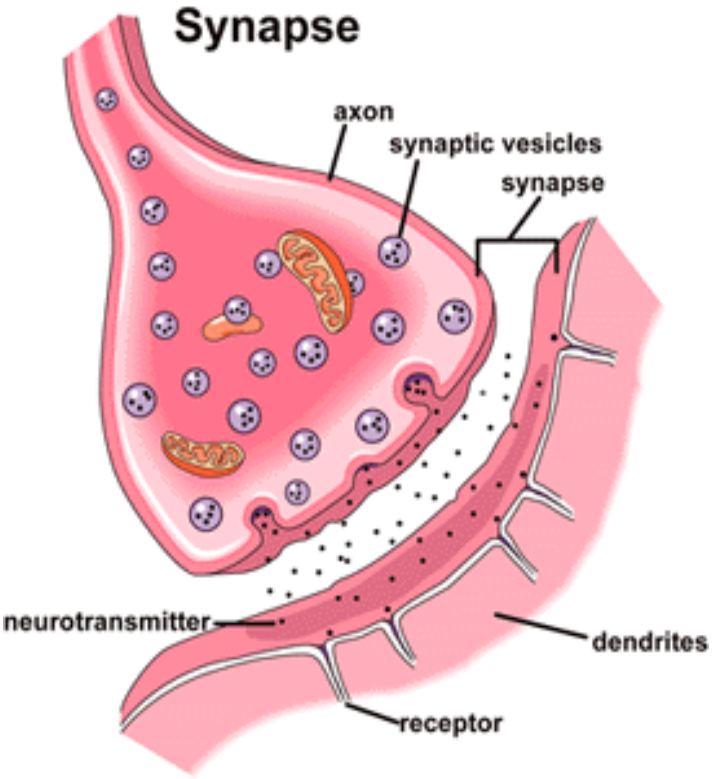
สัญญาณประสาทมี 2 ชนิด
คือสัญญาณไฟฟ้า และสัญญาณ
เคมี ในการส่งสัญญาณข้ามเซลล์
นั้นเซลล์ประสาททั้งสองไม่ได้
สัมผัสกัน แต่จะมีช่องว่างขวางอยู่
เรียกบริเวณนี้ว่าจุดส่งสัญญาณ
ข้ามเซลล์ (**terminal**)

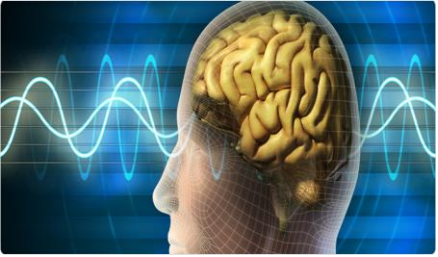

สมอง

เมื่อเซลล์ประสาทถูกกระตุ้น
ตัวเซลล์จะส่งสัญญาณในรูป
สัญญาณไฟฟ้า ไปตามแขน
ส่งสัญญาณจนถึงจุดส่งสัญญาณ
ข้ามเซลล์ ที่ปลายแขนส่งสัญญาณ
ตรงจุดนี้จะมีลักษณะเป็นกระเปาะ
เรียกว่าปมประสาท (**synapse**)

สมอง

synapse ภายในบรรจจุสารเคมีชนิดต่างๆ

เรียกว่าตัวส่งผ่านสัญญาณประสาท

neurotransmitter สัญญาณไฟฟ้าจะ

กระตุ้นให้สารเคมีหลั่งออกมาสู่ ช่องว่างรอบๆจุดส่ง

สัญญาณข้ามเซลล์ สารเคมีที่เซลล์ ประสาทหนึ่งๆ

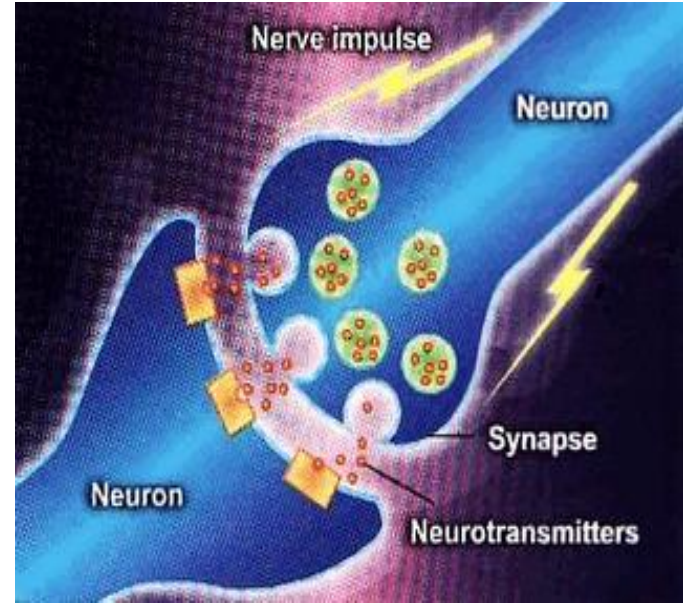
หลั่งออกมา นี้ จะไปจับกับโปรตีนที่ผิว ของแขนรับ

สัญญาณของเซลล์ประสาทอื่น และกระตุ้นให้ประจุ

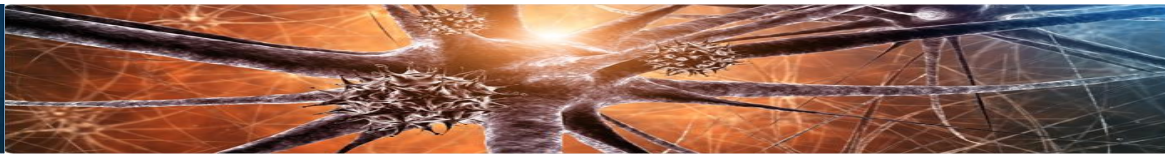
ไฟฟ้าของเซลล์ประสาทนั้นเปลี่ยนแปลงไป

สัญญาณไฟฟ้าที่เกิดขึ้นก็จะถูกส่งไปตามแขนรับ

สัญญาณไปสู่ตัวเซลล์เป็นวงจร

สารเคมีในสมองที่ทำหน้าที่
เป็นตัวส่งผ่าน สัญญาณ
ประสาทนี้เองที่มีบทบาท
เกี่ยวข้องกับกลไก การติดยา
เสพติดของมนุษย์

กลไกการเสพติด

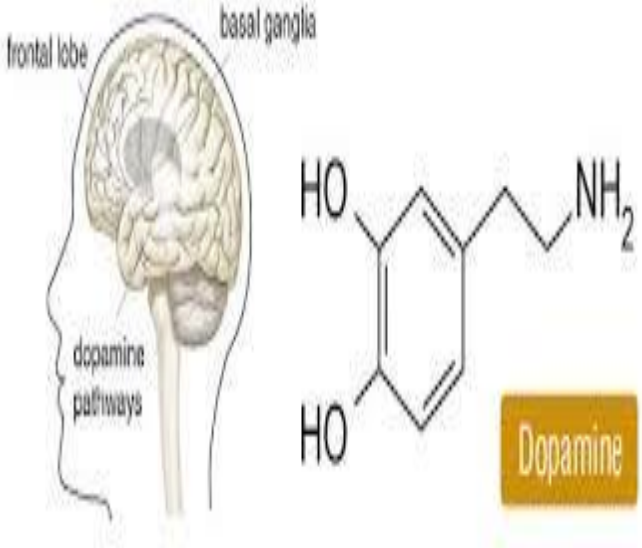
การเสพติด คือสภาวะซึ่งสิ่งมีชีวิต
หมกมุ่นในพฤติกรรมซ้ำๆซ้ำๆซ้ำๆ
เพราะพฤติกรรมมีผลตอบแทนที่
ส่งเสริมความพอใจ จนสูญเสีย
สมรรถภาพที่จะควบคุมการบริโภค

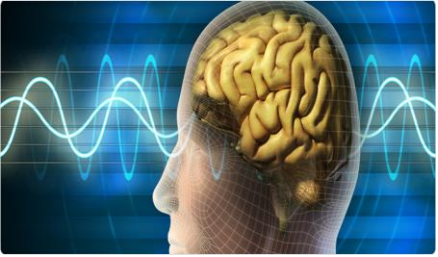

กลไกการเสพติด

กลไกการเสพติดเป็นกลไกตามธรรมชาติของร่างกาย เพื่อให้เกิดการแสวงหาสิ่งซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ได้แก่ อาหาร น้ำ เพศสัมพันธ์ และการทำนุบำรุง ดูแลเอาใจใส่ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราหรือกระตุ้นความพอใจของมนุษย์สมองมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ร่างกายได้รับสิ่งเหล่านี้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ สมองส่วนที่ทำหน้าที่นี้ เรียกว่า สมองส่วนควบคุม ความพอใจ ตัวส่งผ่านสัญญาณประสาทในสมองส่วนนี้ คือ **โดปามีน**

กลไกการเสพติด

เมื่อสมองส่วนที่ควบคุมความรู้สึกพอใจนี้ถูกกระตุ้นโดยสิ่งเร้าต่างๆ จะหลั่งสารโดปามีนออกมา เมื่อสิ่งเร้าหมดไป ระดับโดปามีนในสมองลดลง ความรู้สึกพอใจก็ลดลงด้วย เกิดเป็นความไม่สบายใจ กระวน กระวายใจ ต้องแสวงหาสิ่งเร้ามากระตุ้นอีก เพื่อรักษาระดับโดปามีนในสมองไว้เรียกว่าพฤติกรรมแสวงหาความพอใจ (Rewarding behaviours)

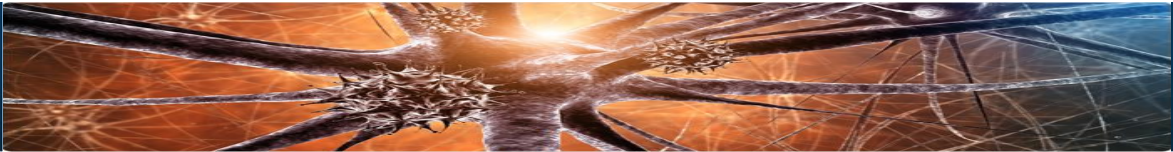
DRUGS OF ABUSE TARGET THE BRAIN'S PLEASURE CENTER

Brain reward (dopamine) pathways

Drugs of abuse increase dopamine

These brain circuits are important for natural rewards such as food, music, and sex.

Typically, dopamine increases in response to natural rewards such as food. When cocaine is taken, dopamine increases are exaggerated, and communication is altered.

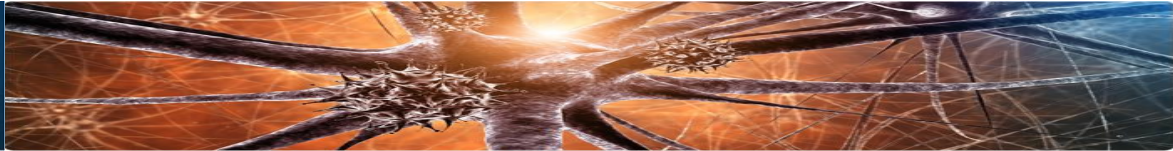
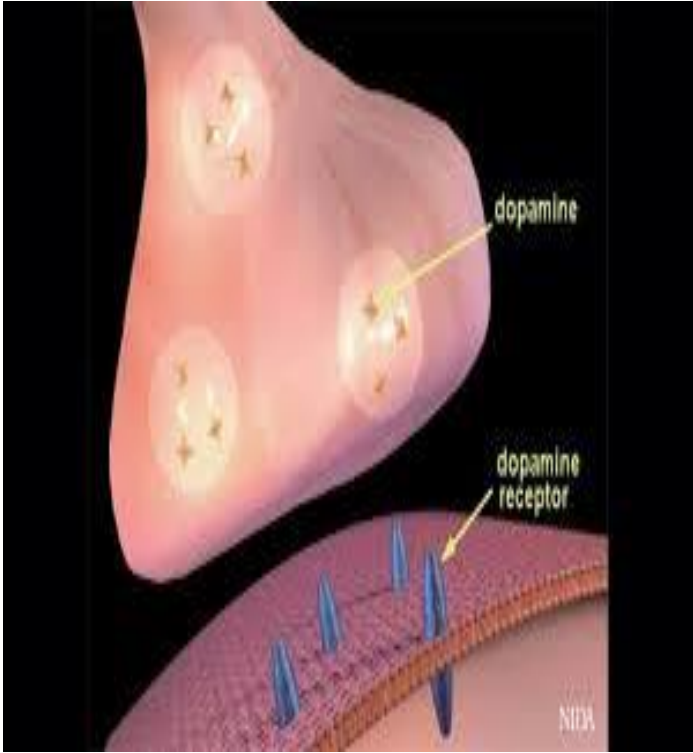

กลไกการเสพติด

โดปามีน

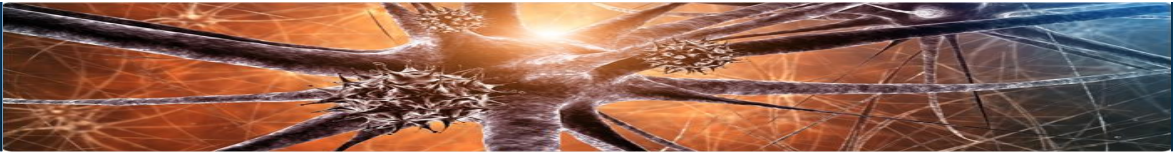
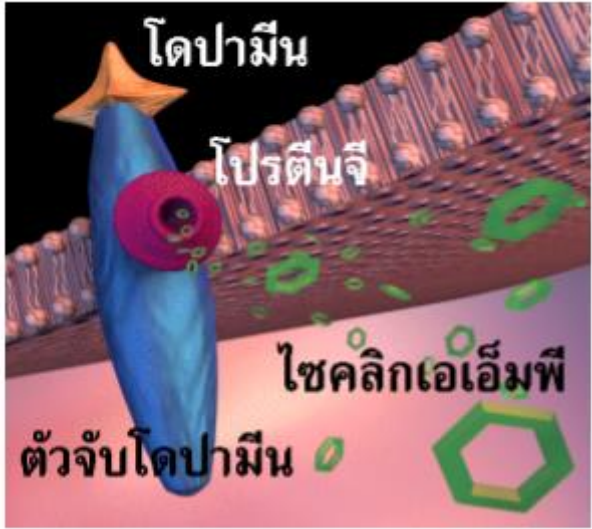
เป็นสารเคมีที่ทำหน้าที่ส่งผ่านสัญญาณประสาทในสมองส่วนควบคุมความพอใจ เมื่อเซลล์ประสาทของสมองส่วนควบคุมความพอใจถูกกระตุ้น จะส่งสัญญาณไฟฟ้าไปตามแขนส่งสัญญาณ เมื่อมาถึงปลายแขนส่งสัญญาณจะกระตุ้นให้โดปามีนหลั่งออกมา และที่ผิวของแขนรับสัญญาณของอีกเซลล์หนึ่งจะมี โปรตีนที่ทำหน้าที่จับโดปามีน เรียกว่า ตัวจับโดปามีน

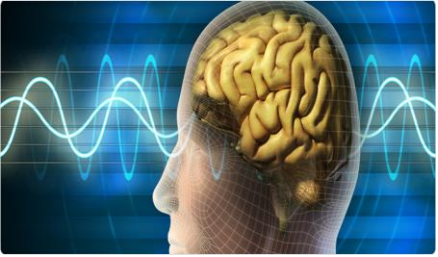

กลไกการเสพติด

เมื่อโดปามีนจับกับตัวจับโดปามีน ซึ่งเป็นโปรตีนที่ผิวเซลล์ ตัวจับโดปามีนจะเปลี่ยนโครงสร้างโมเลกุลไป ทำให้เกิดผลต่อเนื่องถึงโครงสร้างโปรตีนตัวอื่นๆด้วย ได้แก่ โปรตีนจีเอนไซม์ อะดีโนเลตไซเคลส และ ไซคลิก เอเอ็ม-พี

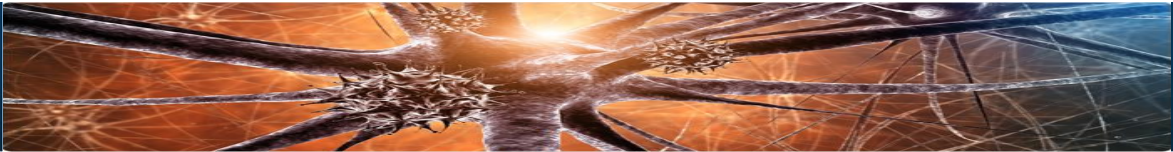
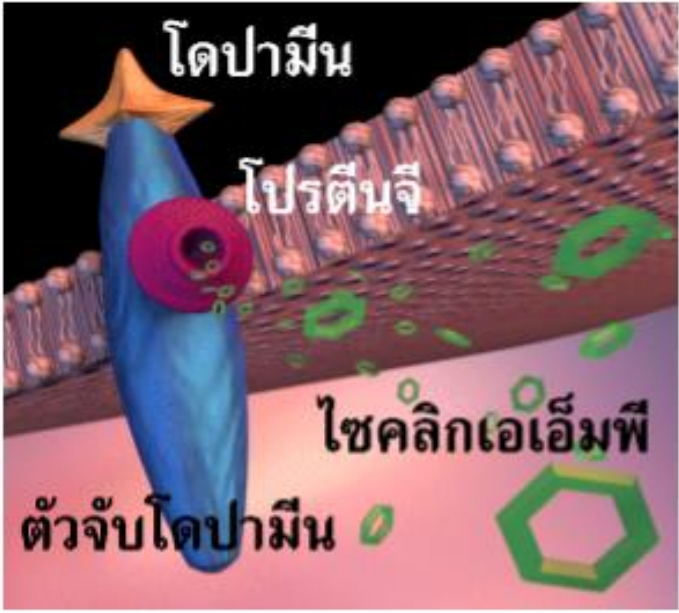

กลไกการเสพติด

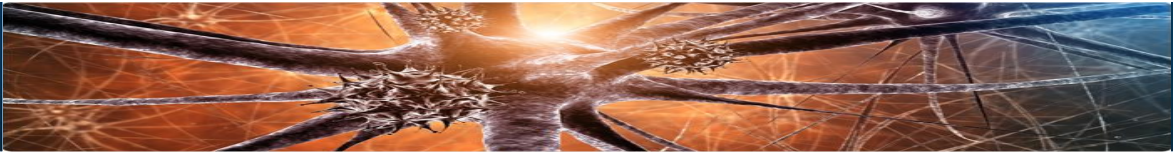
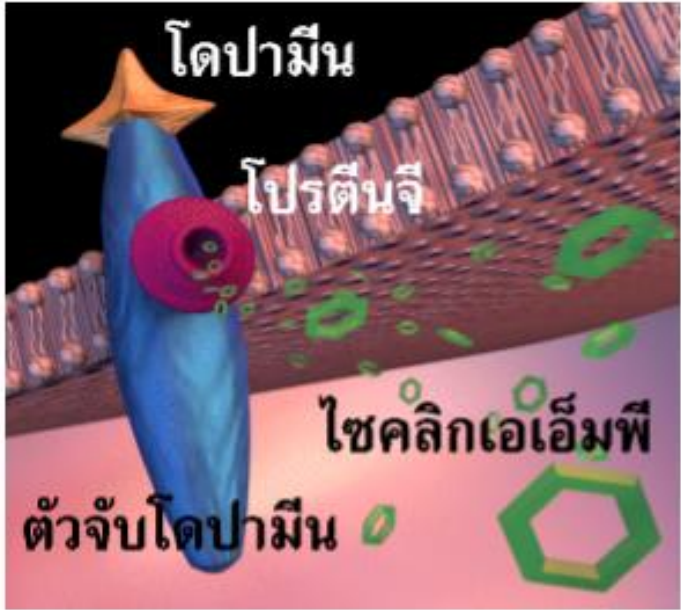
ไซคลิก เอ-เอ็ม-พี เป็นตัวควบคุมการทำงานต่างๆของเซลล์ การส่งผ่านสารเคมีเข้า-ออก รวมทั้งการผลิตและส่งสัญญาณไฟฟ้าของเซลล์ประสาทด้วยสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นความพอใจตามธรรมชาติ ได้แก่ อาหาร น้ำ เพศสัมพันธ์ การทำนุบำรุง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต สมองมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ร่างกายได้รับสิ่งเหล่านี้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

กลไกการเสพติด

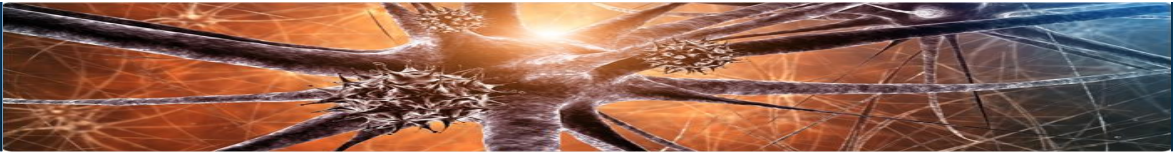
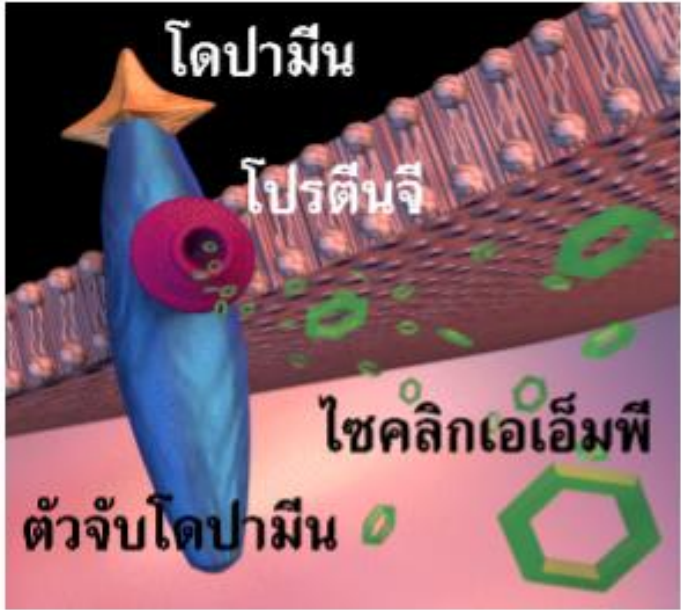
ไซคลิก เอ-เอ็ม-พี เป็นตัวควบคุมการทำงานต่างๆของเซลล์ การส่งผ่านสารเคมีเข้า-ออก รวมทั้งการผลิตและส่งสัญญาณไฟฟ้าของเซลล์ประสาทด้วยสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นความพอใจตามธรรมชาติ ได้แก่ อาหาร น้ำ เพศสัมพันธ์ การทำนุบำรุง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต สมองมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ร่างกายได้รับสิ่งเหล่านี้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

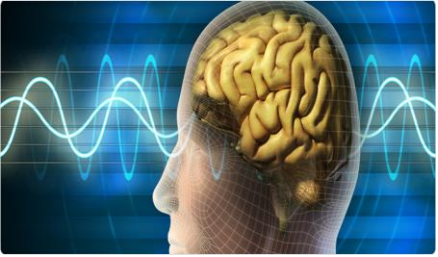

กลไกการเสพติด

ไซคลิก เอ-เอ็ม-พี เป็นตัวควบคุมการทำงานต่างๆของเซลล์ การส่งผ่านสารเคมีเข้า-ออก รวมทั้งการผลิตและส่งสัญญาณไฟฟ้าของเซลล์ประสาทด้วยสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นความพอใจตามธรรมชาติ ได้แก่ อาหาร น้ำ เพศสัมพันธ์ การทำนุบำรุง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต สมองมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ร่างกายได้รับสิ่งเหล่านี้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

กลไกการเสพติด

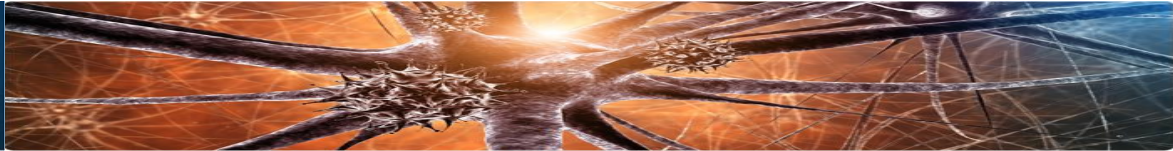
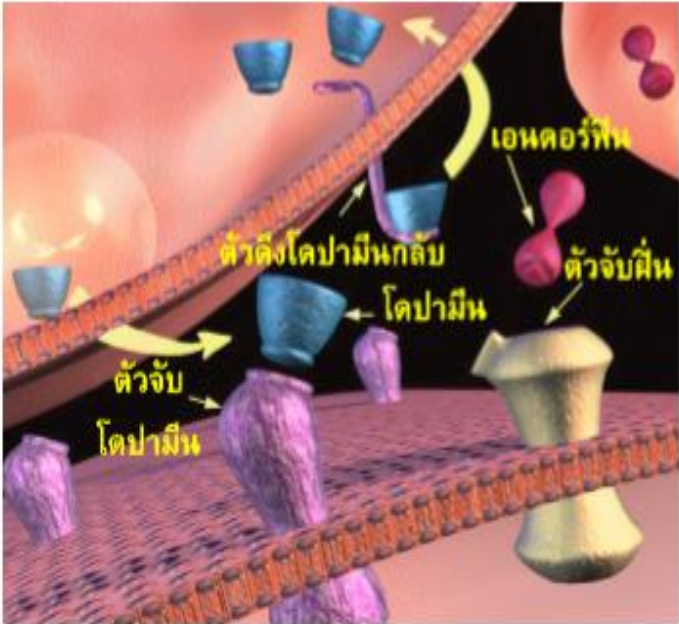
การควบคุมปริมาณโดปามีน(กรณีฝิ่น) สมองมีกลไกที่จะควบคุมปริมาณโดปามีนให้อยู่ในสมดุล โดยหลังโดปามีนออกมาในปริมาณที่พอเหมาะและอยู่ในระยะเวลาหนึ่งแล้วก็จะถูกเก็บกลับเข้าสู่ปมประสาทตามเดิม โดยอาศัยโปรตีนอีกชนิดหนึ่งที่ผิวเซลล์ประสาท เรียกว่าตัวเก็บโดปามีนกลับ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้มีโดปามีนในบริเวณจุดส่งสัญญาณมากเกินไป การหลังโดปามีนถูกควบคุม โดยสารเคมีในเซลล์ประสาทอีกหลายชนิด สารเคมีชนิดหนึ่ง คือ เอนดอร์ฟิน (**endorphin**) สามารถจับกับโปรตีนบนผิวเซลล์ที่เรียกว่า ตัวจับฝิ่น (**opiate receptors**) และกระตุ้นให้ปมประสาทหลังโดปามีนออกมามากขึ้น

กลไกการเสพติด

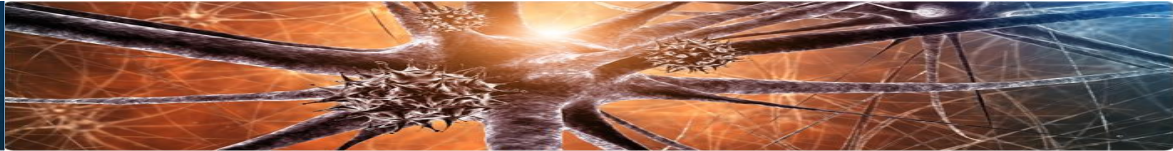
เมื่อเอนโดรฟินจับกับตัวจับฝิ่น จะมีผลต่อเนื้อเยื่อไปยับยั้งเซลล์ประสาทให้หลั่งสารเคมี กาบาออกมาน้อยลง สารเคมี กา-บา นี้ เป็นตัวยับยั้งการหลั่งโดปามีน ดังนั้นผลของเอนโดรฟินจึงเสมือนกับกระตุ้นให้เซลล์ประสาทหลั่งโดปามีนออกมามากขึ้น

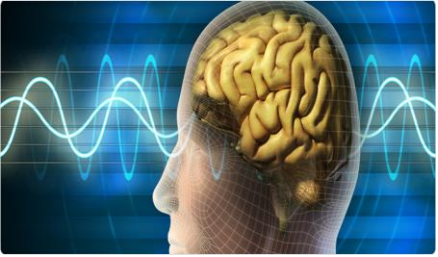

สรุปกลไกการเสพติด

ยาเสพติดออกฤทธิ์โดยกระตุ้นสมองส่วนควบคุมความพอใจ เซลล์ประสาทบริเวณนั้นมีโปรตีนที่ผิวซึ่งจับกับยาเสพติดได้ ยาเสพติดบางชนิดจะกระตุ้นให้ปมประสาท หลั่งโดปามีนซึ่งเป็น ตัวส่งผ่านสัญญาณประสาทออกมามากขึ้น บางชนิดยับยั้งการ เก็บโดปามีนกลับเข้าสู่ปมประสาท ทำให้มีโดปามีนที่จุดส่ง สัญญาณประสาทเพิ่มมากขึ้น ความรู้สึกพอใจเป็นผลมาจากการ รับส่งสัญญาณระหว่างเซลล์ประสาท ตัวส่งผ่านสัญญาณ ประสาทคือ โดปามีน ซึ่งหลั่งออกมาจากปมประสาท เมื่อเซลล์ ประสาทถูกกระตุ้น และเซลล์ประสาทจะปรับตัวจนอยู่ในสมดุล ของโดปามีนในระดับสูงเช่นนี้ ดังนั้นเมื่อโดปามีนลดลง จึงเกิด อากาารขาดยาขึ้นทำให้ต้องแสวงหายามาใช้อีกเรื่อยๆ เพื่อรักษา ระดับโดปามีนไว้ให้สูงอยู่ตลอดเวลา

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยทางด้านร่างกาย

พันธุกรรม

มีการศึกษาถึงพฤติกรรมการติดสุราสามารถสรุปเบื้องต้นได้ว่ามีผลมาจากพันธุกรรม โดยสรุปจากการศึกษาของพิคเคนและคณะในปี พ.ศ.2534 (อ้างถึงในจิตติวัลค์ธรรมไพโรจน์. 2544) จากคู่ฝาแฝด 169 คู่พบว่านอกจากที่มีการศึกษาวิจัยบุตรบุญธรรมที่พักอาศัยในครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่ปลอดจากการดื่มสุรา ในจำนวนนี้พบว่าเด็กที่มีบิดาหรือมารดาที่แท้จริงติดสุราถึงครึ่งหนึ่งติดสุรา

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยทางด้านร่างกาย

ชีวเคมีและเภสัชวิทยาของสารเสพติด

ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อวิธีเสพติด และแนวโน้มของความยากง่ายในการติดสารเสพติด ยกตัวอย่างเช่น สารเสพติดชนิดที่ละลายดีในไขมัน สารนั้นจะซึมผ่านตัวขวางระหว่างเลือดและสมอง (**Blood-brain barrier**) เข้าสู่สมอง ได้แก่ แอลเอสดี (**LSD**)

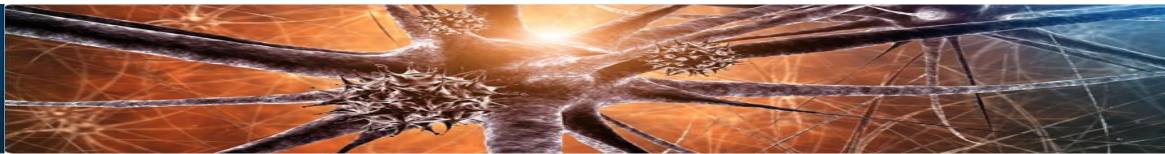

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

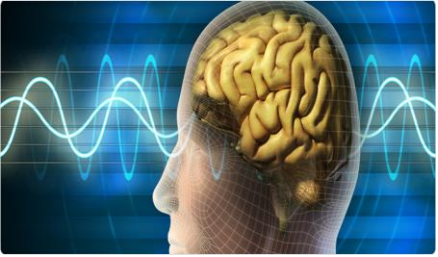
ปัจจัยทางด้านร่างกาย

การเจ็บป่วยด้วยโรคบางอย่าง

อาทิ ผู้ป่วยที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคมะเร็งเม็ดเลือด การติดเชื้อเอชไอวี และมีความทุกข์ทรมานจากโรคหรือความเจ็บปวดจากอาการของโรค จิตใจหมกมุ่นไม่มีความสุขก็อาจไปพึ่งสารเสพติด เพื่อบรรเทาอาการปวดหรือพึ่งยานอนหลับ หรือยากล่อมประสาท บางประเภทที่หาซื้อได้ทั่วไป เพื่อบรรเทาอาการ จนทำให้เกิดติดสารเสพติดได้

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยด้านจิตใจและบุคลิกภาพ

ปัจจัยด้านจิตใจ

บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตใจ หรือบุคคลที่มีภาวะของการพึ่งพาสูง ในขณะที่มีความสามารถในการควบคุมความต้องการของตนเองได้น้อย หรือผู้ที่เจ็บป่วยทางอารมณ์และจิตใจ ได้แก่ เป็นโรคประสาทวิตกกังวล เครียด นอนไม่หลับ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาและข้อคับข้องใจ หรือความไม่สบายใจของตนเองได้ ก็หันไปพึ่งสารเสพติดเพื่อระงับความรู้สึกไม่สบายใจของตน เมื่อใช้ติดต่อกันเป็นระยะเวลาเวลานานขึ้น ก็สามารถทำให้บุคคลติดสารเสพติดได้

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยด้านจิตใจและบุคลิกภาพ

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ

ผู้ติดสารเสพติดมักเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม เช่น เป็นคนอ่อนแอไหวง่าย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าเข้าสังคม เมื่อมีปัญหาในการดำเนินชีวิตก็ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้ ต้องหาสิ่งยึดเหนี่ยวพึ่งพิง เมื่อไม่สามารถหาทางออกที่เหมาะสมได้ ก็อาจหันไปพึ่งยาหรือสารเสพติด เพื่อช่วยให้ปรับตัวได้ดีขึ้น จึงนำไปสู่การติดสารเสพติดในที่สุด

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ

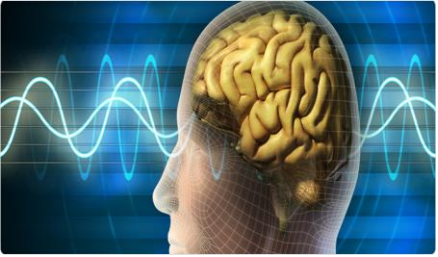
จากการศึกษาของวิจิต ลีลามนิชย์ ในปีพ.ศ.2531 (อ้างถึงใน รัฐิวัตต์ ธรรมไพโรจน์. 2544) พบว่าผู้เสพสารเสพติดมักมีบุคลิกภาพ ดังนี้

ขาดวุฒิภาวะ

ซึ่งเป็นผู้ที่อดทนต่อความเครียดได้น้อยและแก้ปัญหาโดยอารมณ์มากกว่าเหตุผล การแก้ปัญหาที่มักพบ คือ การใช้ยาระงับประสาท ยานอนหลับ เป็นต้น

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ

จากการศึกษาของวิจิต ลีลามนิชย์ ในปีพ.ศ.2531 (อ้างถึงใน รัฐวิวัฒน์ ธรรมไพโรจน์. 2544) พบว่าผู้เสพติดมักมีบุคลิกภาพ ดังนี้

มีภาวะซึมเศร้า

ซึ่งเป็นผู้ที่เมื่อเกิดความผิดหวังจะท้อแท้สิ้นหวัง มองโลกในแง่ร้ายไม่พอใจกับชีวิต และอาจหนีปัญหาโดยการพึ่งสารเสพติดได้

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ

จากการศึกษาของวิจิต ลีลามนิชย์ ในปีพ.ศ.2531 (อ้างถึงใน รัฐวิวัฒน์ ธรรมไพโรจน์. 2544) พบว่าผู้เสพสารเสพติดมักมีบุคลิกภาพ ดังนี้

ต่อต้านสังคม

ซึ่งพบมากที่สุด โดยมักเป็นอยู่ที่ไม่เคารพกฎกติกาของสังคม มีความอดทนต่ำ และมักแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบที่ทำให้ตนเองครบครันและสังคมเดือดร้อน มักไม่ให้ความร่วมมือใดๆ มักจะกระทำความผิดที่แล้วซ้ำอีกโดยไม่สำนึกผิด และมักเป็นผู้ชักนำผู้อื่นให้มาติดสารเสพติดเหมือนกัน

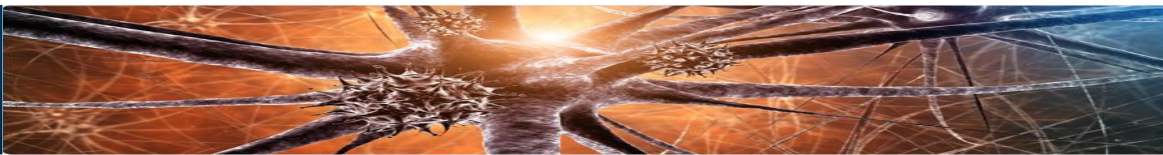
ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ

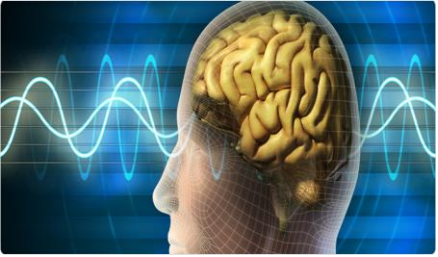
จากการศึกษาของวิจิต ลีลามนิชย์ ในปีพ.ศ.2531 (อ้างถึงใน รัฐวิวัฒน์
ธรรมไพโรจน์. 2544) พบว่าผู้เสพสารเสพติดมักมีบุคลิกภาพ ดังนี้

เป็นคนแยกตัวออกจากสังคม

โดยมากมักเป็นผู้ที่รู้สึกว่ตนเองมีปมด้อย ไม่สามารถสู้
ใครได้ มักเป็นคนขี้อายและชอบอยู่ตามลำพัง เมื่อมี
ปัญหาความคับข้องจิตใจมักจะเก็บไว้คนเดียว และหัน
หาทางออกคือเสพสารเสพติดเพื่อหนีปัญหา

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

การเลียนแบบ

เด็กจะเลียนแบบบุคคลในครอบครัว และผู้ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ และเมื่ออยู่ในวัยรุ่นก็จะเลียนแบบเพื่อน เด็กและวัยรุ่นที่ติดสารเสพติดมักมาจากสภาพครอบครัวที่พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพติด หรือวัยรุ่นก็มักเกิดจากการคบเพื่อนที่ติดสารเสพติด เป็นต้น

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

การเรียนรู้ทางสังคม

เด็กหรือวัยรุ่นนี้อาจถูกชักชวนหรือกระตุ้นให้ทดลองใช้สารเสพติด ประกอบกับความอยากรู้อยากเห็นและคำกล่าวที่ว่าลองครั้งเดียว ไม่ทำให้ติดสารเสพติดได้ เมื่อมีผู้ชักจูงให้ลองเสพสารเสพติดแล้ว ผลที่ตามมาคือทำให้รู้สึกมีความสุขและพึงพอใจ อาจทำให้เรียนรู้ว่าสารเสพติดสามารถทำให้ความทุกข์ต่างๆ คลายลงไปได้ ก็อาจมีการใช้ไปเรื่อยๆ จนถึงขั้นใช้มากขึ้นจนติดสารเสพติดในที่สุด

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

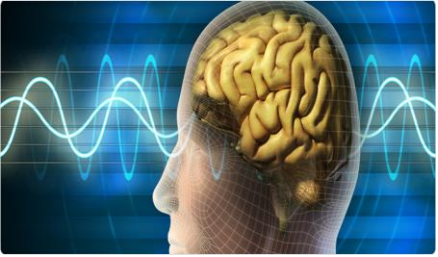
ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

สภาพครอบครัวที่มีปัญหา

มีการศึกษาพบว่า ผู้ที่ติดสารเสพติดมักเป็นเด็กหรือวัยรุ่นที่เติบโตมาในครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน หรือครอบครัวแตกแยก พ่อแม่หย่าร้าง เด็กขาดความอบอุ่นและที่พึ่งทางใจเนื่องจากขาดความเอาใจใส่ดูแลจากพ่อแม่ ทำให้เด็กหันไปพึ่งผู้อื่นนอกบ้าน ซึ่งอาจนำไปสู่การคบเพื่อนที่ไม่ดี ชักชวนไปในทางที่ผิด หรือเด็กต้องการประชดครอบครัว โดยการเสพยาเสพติดและติดสารเสพติดในที่สุด เช่น ยากระตุ้นประสาทไม่ให้เกิดการง่วงซึมในการปฏิบัติงาน หรือมีพลังกำลังมากขึ้นทำให้ทำงานได้โดยไม่รู้สึเหนื่อยเหนื่อย

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

อาชีพ

พบว่า อาชีพบางอาชีพมีส่วนผลักดันให้บุคคลต้องใช้เวลาเสพติด ได้แก่ อาชีพที่ต้องทำงานกลางคืน เช่น พนักงานขับรถสิบล้อ รถรับจ้าง ลูกเรือ และผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

สภาพเศรษฐกิจและสังคมเมือง

มักพบพฤติกรรมการเสพยาเสพติดในเมืองใหญ่ที่มีประชากรหนาแน่น โดยเฉพาะในบริเวณผู้ย้ายถิ่นอพยพมาอาศัยอยู่ เช่น ในชุมชนแออัด ซึ่งสภาพการอยู่อาศัยคับแคบมีการดำรงชีวิตที่ไม่สุขสบายประกอบกับต้องทำงานหนักเพราะมีฐานะยากจน ทำให้คนมีสุขภาพจิตเสื่อมลง เมื่อมีทุกข์ก็มักจะหาทางออกโดยการพึ่งยาเสพติด เช่น สุรา เล่นการพนัน หรือยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขต่างๆ ได้

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสพติด

ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

วัฒนธรรมประเพณี

ในงานเทศกาลตามประเพณีต่างๆ อาทิ ประเพณีการบายศรีสู่ขวัญ ประเพณีงานเทศกาลปีใหม่ หรืองานรื่นเริงต่างๆ มักพบมีการเลี้ยงสังสรรค์ เพื่อฉลองกันโดยการดื่มสุรา ซึ่งนำไปสู่การทดลองเสพสารเสพติดของคนหลายรุ่นรวมทั้งวัยรุ่น ซึ่งเห็นแบบอย่างการดื่มจากผู้ใหญ่เมื่อเข้าสังคม ทำให้มีผลต่อการลองดื่มในโอกาสอื่นๆ จนบ่อยครั้งขึ้น อาจทำให้ติดสุราได้ในที่สุด นอกจากนี้ในอดีตพบว่าชนกลุ่มน้อยของประเทศไทยมีประเพณีการสูบฝิ่น ซึ่งมีผลให้คนติดฝิ่นแต่ในปัจจุบันมีการปรับไปมากแล้ว เป็นต้น

The End

